

Bruxelles, 7 decembrie 2017
(OR. en)

15563/17

SOC 802
EMPL 613
ECOFIN 1106
SAN 460
EDUC 451

REZULTATUL LUCRĂRILOR

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Data:	7 decembrie 2017
Destinatar:	Delegațiile
Nr. doc. ant.:	14636/17
Subiect:	Îmbunătățirea sprijinului și îngrijirii din cadrul comunității pentru o viață independentă - Concluziile Consiliului

În anexă, se pun la dispoziția delegațiilor concluziile Consiliului privind îmbunătățirea sprijinului și îngrijirii din cadrul comunității pentru o viață independentă, adoptate de Consiliul EPSCO în cadrul celei de a 3569-a reuniuni a sale, care a avut loc la 7 decembrie 2017.

Îmbunătățirea sprijinului și îngrijirii din cadrul comunității¹ pentru o viață independentă

Concluziile Consiliului

REMARCÂND CĂ

1. Promovarea coeziunii economice și sociale, combaterea excluziunii sociale și a discriminării, precum și promovarea unui nivel ridicat al ocupării forței de muncă și al protecției sociale sunt obiective ale Uniunii Europene consacrate în tratate. În plus, Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene prevede că, atunci când pun în aplicare dreptul Uniunii, atât instituțiile UE, cât și statele membre ar trebui să respecte drepturile personale, civice, politice, economice și sociale;
2. Uniunea Europeană nu este doar o uniune a statelor sale membre, ci o uniune a popoarelor acestora. Toate ființele umane se nasc egale în demnitate și drepturi și fiecare viață are o valoare egală cu oricare alta. Persoanelor care se confruntă cu anumite provocări, dificultăți și dezavantaje ar trebui să li se ofere posibilitatea de a se bucura și a beneficia de sprijin în funcție de nevoi care să încurajeze participarea lor activă în societate și pe piața forței de muncă. Pentru a permite unei persoane să își valorifice potențialul astfel încât să poată participa activ la viața socială și economică este necesară sprijinirea acesteia în momentele de răscruce de pe parcursul întregii sale vieți;
3. Uniunea Europeană și statele sale membre s-au angajat în mod vădit în direcția apărării drepturilor persoanelor vulnerabile, a îmbunătățirii condițiilor pentru a viață independentă și a intensificării implicării din partea comunității, inclusiv prin ratificarea Convenției Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap, care recunoaște dreptul egal al tuturor persoanelor cu handicap de a trăi independent și de a fi incluse în comunitate, având o libertate de alegere egală cu a celorlalte persoane;

¹ În contextul prezentelor concluzii ale Consiliului, termenul „din cadrul comunității” ar trebui interpretat în spiritul Orientărilor europene comune asupra tranziției de la îngrijirea instituțională către cea din cadrul comunității.

SUBLINIIND CĂ

4. Viitorul politicii europene din domeniul social și al muncii este în mod deosebit conturat și afectat de tendințele demografice, de digitalizarea economiei, de viteza și amploarea schimbărilor de pe piața forței de muncă și de diverse crize;
5. Valori europene comune precum demnitatea umană, egalitatea și respectarea drepturilor omului trebuie să constituie repere pentru societățile noastre, să facă parte din dezvoltarea continuă a modelelor sociale și să sprijine structuri adaptate pentru secolul XXI. Statele membre, autoritățile publice ale acestora, instituțiile UE, partenerii sociali și societatea civilă de la toate nivelurile dețin în comun, în conformitate cu competențele lor, responsabilitatea de a acționa în direcția unei Europe mai prospere și mai echitabile, în care evoluțiile economice merg în paralel cu cele sociale;
6. Chiar dacă responsabilitatea și competența juridică pentru politicile sociale revin în principal statelor membre, iar punerea în aplicare a unor reforme corespunzătoare ale sistemelor de îngrijire trebuie să aibă loc la nivel național, o mai amplă dezbateră la nivelul UE în cadrul metodei deschise de coordonare poate aduce o contribuție importantă la dezvoltarea unor abordări comune. Pilonul european al drepturilor sociale sprijină această linie exprimând o serie de principii și drepturi esențiale, inclusiv dreptul la servicii accesibile și de calitate de îngrijire pe termen lung;
7. Dezvoltarea cu succes a unui stat social necesită o interacțiune inteligentă între politicile sociale și cele economice, încurajarea inovării, promovarea spiritului antreprenorial și investițiile în capitalul uman și în condițiile de lucru și de viață. Milioane de oameni sunt încă în imposibilitatea de a-și realiza potențialul din cauza constrângerilor personale, societale și instituționale, care pot diminua șansele acestora de a duce o viață independentă. Pe lângă asigurarea unei protecții financiare împotriva unor riscuri sociale majore, politicile ar trebui să se axeze pe adoptarea de măsuri pentru a îmbunătăți activarea și responsabilizarea persoanelor de toate vârstele, de la copii până la cei în vârstă;

8. Alegerea cadrului serviciilor de îngrijire ar trebui să fie o decizie autonomă a persoanei, care să fie respectată. Este necesară o schimbare de mentalitate pentru a se asigura recunoașterea mai largă a principiului conform căruia fiecare are dreptul la o viață independentă în cadrul comunității sale, dreptul de a juca un rol activ în societate și dreptul de a lua parte la deciziile privind viața sa. În acest context, oportunitățile de angajare pentru persoanele cu handicap și lucrătorii mai în vârstă joacă un rol esențial în asigurarea posibilității fiecăruia de a își putea realiza potențialul;
9. Deși în cadrul Uniunii există încă un număr mare de instituții rezidențiale segregate, se constată o evoluție clară și semnificativă în direcția sprijinului și a opțiunilor de îngrijire în cadrul comunității în statele membre. Cu toate acestea, este evident că nu pot fi reduse amploarea și numărul instituțiilor rezidențiale existente înainte de a pune la dispoziție soluții în cadrul comunității accesibile și de înaltă calitate. Ar trebui să se pună la dispoziție o strategie clară și investiții solide pentru dezvoltarea de servicii moderne de înaltă calitate în cadrul comunității și pentru creșterea sprijinului pentru persoanele care acordă îngrijire, în special cele care îngrijesc membri ai familiei. În special, ar trebui să se pună accentul pe crearea și extinderea oportunităților pentru o viață independentă și activă prin prioritizarea unei mai mari responsabilizări a persoanelor în toate domeniile relevante. Instituțiile rezidențiale rămase ar trebui să sprijine autonomia asistaților lor, să ofere servicii de asistență personalizată de înaltă calitate și să acopere, în special, nevoile persoanelor dependente pentru care asistența din cadrul comunității nu este opțiunea preferată. Este esențial să se asigure siguranță, demnitate și un mediu nediscriminatoriu în toate contextele de îngrijire;
10. Trebuie să fie abordată în mod sistematic dimensiunea de gen în contextul vieții independente și al îngrijirii și sprijinirii în cadrul comunității. Pe de o parte, întrucât îngrijirea este, într-o măsură substanțială, furnizată de persoane care îngrijesc membri ai familiei în mod informal, în special de femei, este important să se asigure o mai mare recunoaștere a activităților de îngrijire neremunerate. Ar trebui să se acorde sprijin și pentru o mai bună reconciliere a responsabilităților de îngrijire cu munca remunerată pe tot parcursul vieții atât a bărbaților, cât și a femeilor pentru o distribuie mai echitabilă a responsabilităților de îngrijire între aceștia. Pe de altă parte, există necesitatea de a combate diferențele de remunerare între femei și bărbați și stereotipurile de gen în contextul activităților remunerate, astfel încât, de exemplu, să fie încurajați mai mulți bărbați să lucreze în sectorul serviciilor de îngrijire;

11. Ar trebui să se facă uz de inovare, inclusiv de soluții TIC, pentru a spori calitatea sprijinirii și a îngrijirii în cadrul comunității. Cu toate acestea, nu este neapărat necesar ca soluțiile noi și creative să fie bazate pe inovarea tehnologică. Acestea pot să se bazeze și pe inovații sociale, cum ar fi cooperarea creativă, economia colaborativă și proiectarea unor servicii axate pe persoană;
12. Fondurile structurale și de investiții europene (fondurile ESI) au o contribuție importantă la punerea în aplicare a reformelor. Acestea sprijină economia socială și asigură o punere în aplicare mai eficace a politicilor. Perioada de programare 2014-2020 oferă o ocazie excepțională de a promova o utilizare mai bine orientată a Fondului social european, a Fondului european agricol pentru dezvoltare rurală și a Fondului european de dezvoltare regională pentru sprijinirea tranziției de la îngrijirea instituțională către cea din cadrul comunității în temeiul obiectivului tematic al promovării incluziunii sociale și combaterii sărăciei. În acest context, mai multe state membre au programat alternative de politici proprii în contextul celor mai relevante priorități în materie de investiții,

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE

- INVITĂ COMISIA

13. Să promoveze dezbateră, să orienteze reflecția aprofundată vizând cele mai importante aspecte legate de tranziția la serviciile în cadrul comunității și să faciliteze în acest sens punerea efectivă în aplicare a Orientărilor europene comune asupra tranziției de la îngrijirea instituțională către cea din cadrul comunității și a Instrumentarului de utilizare a fondurilor Uniunii Europene pentru tranziția de la îngrijirea instituțională către serviciile din cadrul comunității;
14. Să intensifice în continuare schimbul de soluții inovatoare, bazate pe date concrete, de practici promițătoare și de expertiză între statele membre, experți și societatea civilă pentru a extinde furnizarea de servicii în cadrul comunității;
15. Să își continue activitatea analitică privind gospodăriile colective și să încurajeze statele membre și Eurostat să examineze posibilitatea de a include în studiile-pilot ale Eurostat analiza fezabilității includerii gospodăriilor colective în cadrul anchetelor sau în alte surse de date adecvate, luând în considerare costurile și resursele;

16. Să sprijine în continuare lansarea de reforme structurale și testarea unor noi modele și instrumente pentru furnizarea de îngrijire, de exemplu prin finanțarea inovațiilor și a start-up-urilor care accelerează dezvoltarea sprijinului și a îngrijirii în cadrul comunității și care stimulează oportunități pentru o viață independentă prin utilizarea fondurilor ESI, a Programului de sprijin pentru reforme structurale (PSRS) și a altor scheme de finanțare adecvate [de exemplu, Programul Uniunii Europene pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială (EaSI) și programul Orizont 2020];
- **INVITĂ COMISIA ȘI STATELE MEMBRE, în conformitate cu competențele lor respective și ținând seama de situațiile specifice de la nivel național,**
17. Să inițieze o dezbatere publică deschisă privind creșterea disponibilității opțiunilor de sprijinire și îngrijire în cadrul comunității, în vederea sensibilizării publicului, și să monitorizeze periodic evoluția opiniei publice. Să se angajeze în mod activ în dezbateră publică, implicând mass-media, experți, societatea civilă, comunități și grupuri țintă, să încurajeze colaborarea cu comunitățile locale pentru a înlătura tabuurile și stigmatizarea, să abordeze riscurile percepute, să ajungă la o înțelegere comună și la respect reciproc și să pregătească toate părțile interesate pentru dezvoltarea și îmbunătățirea serviciilor în cadrul comunității;
18. Să urmărească îndeaproape monitorizarea utilizării fondurilor ESI și a altor mecanisme relevante de finanțare ale UE pentru a încuraja tranziția de la îngrijirea instituțională către cea din cadrul comunității;
- **INVITĂ STATELE MEMBRE, ținând seama de situațiile lor specifice,**
19. Să ia măsurile care se impun pentru a reduce dependența de soluțiile de îngrijire instituțională, să dezvolte o abordare orientată către viața independentă în toate mediile de îngrijire și să accelereze tranziția de la îngrijirea instituțională către cea din cadrul comunității prin încurajarea și promovarea opțiunii de a locui la domiciliu și a acordării de sprijin de înaltă calitate, precum și prin asigurarea unei mai mari implicări în procesul decizional al persoanelor în cauză;

20. Să îmbunătățească dezvoltarea de servicii în cadrul comunității, în conformitate cu nevoile persoanelor vizate și cu mediul din imediata lor apropiere;
21. Să acorde în continuare responsabilități autorităților lor competente pentru a dezvolta un sprijin personalizat inovator pe baza unor evaluări adecvate ale nevoilor și ținând seama de așteptările persoanelor în cauză și ale familiilor acestora în proiectarea și furnizarea serviciilor. Aceasta include acordarea dreptului de a alege furnizorul de servicii și cadrul îngrijirii dintr-o gamă de opțiuni;
22. Să sprijine în continuare instituirea și punerea la dispoziție a cadrului de reglementare, a infrastructurii, a personalului calificat și a serviciilor necesare pentru a permite o viață independentă. Investițiile în formare, medii de muncă sigure și condiții adecvate de muncă sunt de o importanță crucială pentru asistenții care furnizează sprijin și îngrijire în cadrul comunității, precum și pentru cei care lucrează în instituții rezidențiale;
23. Să asigure o mai bună implicare și responsabilizare a comunităților în proiectarea și asigurarea unor măsuri de politici, de exemplu, prin utilizarea unor soluții inteligente, cum ar fi economia colaborativă, și să creeze sinergii între diferite domenii de politică pentru a obține o creștere a rentabilității și a sustenabilității pe termen lung;
24. Având în vedere schimbările continue din lumea muncii, să promoveze creșterea oportunităților educaționale și de angajare pentru persoanele care au lucrat în instituții de îngrijire de tip rezidențial și să abordeze necesitățile legate de ocuparea forței de muncă și de competențe din cadrul sectorului serviciilor de îngrijire. Sunt necesare reconversia și recalificarea corespunzătoare pentru specialiștii care lucrează în instituțiile de îngrijire de tip rezidențial, precum și formarea adecvată pentru persoanele care acordă sprijin și îngrijire în afara instituțiilor pentru o tranziție ușoară către noi forme de muncă în contextul îngrijirii în cadrul comunității;
25. În măsura în care este posibil, să culeagă date comparabile, defalcate în funcție de serviciile prestate sau de necesitățile speciale, de motivul șederii, de vârstă și de sex, cu privire la numărul de persoane care trăiesc în diferite tipuri de instituții rezidențiale sau care beneficiază de alte forme de îngrijire;

- **INVITĂ COMITETUL PENTRU PROTECȚIE SOCIALĂ**

26. În cooperare cu Comisia, să faciliteze și să stimuleze în continuare colectarea și schimbul de idei, de expertiză, de experiențe și de practici promițătoare în tranziția către sprijinul și îngrijirea în cadrul comunității în contextul metodei deschise de coordonare pentru protecție socială și incluziune socială;
27. Să organizeze evaluări tematice ale evoluțiilor și rezultatelor pozitive obținute în tranziția către sprijinul în cadrul comunității și ale opțiunilor de sprijin disponibile, inclusiv în cadrul programului de evaluare *inter pares* în domeniul protecției sociale și al incluziunii sociale;
28. În cooperare cu Comisia și cu Subgrupul pentru indicatori al Comitetului pentru protecție socială, să determine principalele domenii de impact, să inițieze dezbateri și să analizeze posibilitatea de a dezvolta indicatori comuni adecvați pentru disponibilitatea, accesibilitatea financiară și calitatea furnizării de îngrijire pe termen lung în diferite forme de îngrijire.

TRIMITERI**Uniunea Europeană**

- Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (JO C 326, 26.10.2012, p. 391);
- Europa 2020: O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii (EUCO 13/10);
- Cadrul legislativ pentru fondurile ESI, în special Regulamentele nr. 1303/2013 (RDC), 1304/2013 (FSE) și 1301/2013 (FEDR), JO 347 din 20.12.2013;
- Programul de sprijin pentru reforme structurale pentru perioada 2017-2020 (PE-CONS 8/17);
- Proclamația interinstituțională privind Pilonul european al drepturilor sociale².

Consiliul

- Concluziile Consiliului privind îmbătrânirea demnă (15955/09);
- Rezoluția Consiliului Uniunii Europene și a reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind un nou cadru european pentru persoanele cu handicap (10173/10);
- Concluziile Consiliului privind sprijinul pentru punerea în aplicare a Strategiei europene 2010-2020 pentru persoanele cu handicap (11843/11);
- Concluziile Consiliului privind Pactul european pentru sănătate mintală și bunăstare: rezultate și măsuri viitoare (JO C 202, 8.7. 2011, p. 1);
- Concluziile Consiliului privind guvernanta socială pentru o Europă favorabilă incluziunii (15070/15);
- Concluziile Consiliului privind o abordare integrată pentru combaterea sărăciei și a excluziunii sociale (10434/16);
- Concluziile Consiliului privind accelerarea procesului de integrare a romilor (15406/16);
- Concluziile Consiliului Uniunii Europene și ale reprezentanților guvernelor statelor membre privind protecția copiilor migranți (10085/17).

² https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/social-summit-european-pillar-social-rights-booklet_ro.pdf

Comisia

- Procesul declanșat de Cartea albă privind viitorul Europei (Dimensiunea socială a Europei) (8717/17), Valorificarea oportunităților oferite de globalizare (9075/17), Aprofundarea UEM (9940/17);
- Recomandarea Comisiei din 20 februarie 2013, Investiția în copii: ruperea cercului vicios al defavorizării (2013/112/UE);
- Document de lucru al serviciilor Comisiei: Bilanțul Recomandării din 2013 privind „Investiția în copii: ruperea cercului vicios al defavorizării” (8712/17);
- Document de lucru al serviciilor Comisiei: Pachetul privind investițiile sociale, îngrijirea pe termen lung în contextul îmbătrânirii societăților – Provocări și opțiuni de politică [SWD(2013) 41 final];
- Strategia europeană 2010-2020 pentru persoanele cu handicap: un angajament reînnoit pentru o Europă fără bariere [COM(2010) 636 final].

Altele

- Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap;
- Convenția europeană a drepturilor omului;
- Orientările europene comune asupra tranziției de la îngrijirea instituțională către cea din cadrul comunității și Instrumentarul de utilizare a fondurilor Uniunii Europene pentru acest scop (2012);
- Comitetul ONU pentru drepturile persoanelor cu handicap, Observație generală cu privire la articolul 19: Viață independentă și integrare în comunitate, 29 august 2017;
- Convenția ONU privind drepturile copilului;
- Principiile Organizației Națiunilor Unite pentru persoanele în vârstă (1991);
- Grupul european de experți privind tranziția de la îngrijirea instituțională către cea din cadrul comunității (EEG);
- raportul Grupului ad-hoc de experți privind tranziția de la îngrijirea instituțională către cea din cadrul comunității (2012);
- Rețeaua europeană pentru o viață independentă (ENIL);
- raportul Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene, intitulat „De la instituții la opțiunea de a locui în cadrul comunității”, partea I –Angajamente și structuri, partea a II-a – Finanțarea și bugetarea, partea a III-a – Rezultate pentru persoanele cu handicap (2017);
- Concluzii privind rezultatele conferinței „Demnitate+viață independentă=DI” (12-13 octombrie, Tallinn, Estonia)³.

³ http://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Ministeerium_kontaktid/Ministeeriumi_tutvustus_ja_struktuur/conference_conclusions.pdf